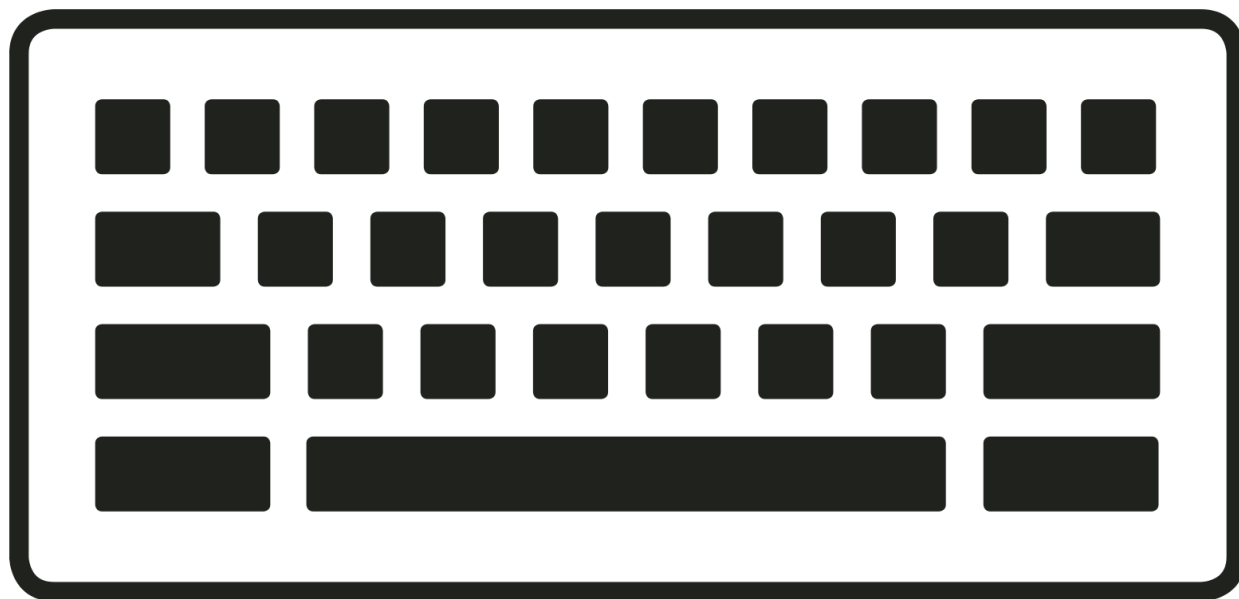

Интернетом до посла

Приручник за зарађивање путем интернета

Организација Релоад

2015.

Садржај

О приручнику и пројекту	3
Организација Релоад	3
Инвалидитет	4
Увод	4
Законски оквир	5
Веб приступачност	7
Зарада путем интернета	8
Начини обављања послова	9
Начини исплате хонорара	11
Шта даље?	12

О приручнику и пројекту

Овај приручник намењен је грађанима који су заинтересовани да раде и зарађују на интернету, у складу са својим знањима и вештинама. У уводном делу, приручник прави кратак преглед о позицији особа са инвалидитетом у односу на тржиште рада у Србији, а затим их усмерава да узму у обзир различите могућности за зарађивање путем интернета. У другом делу приручника, приказане су могућности, адресе, и модели за зарађивање на интернету. Ипак, текст не исцрпљује све могућности када су у питању интернет послови и зарада.

Приручник је настао као резултат пројекта ”Интернетом до посла”, који је реализовала организација Релоад из Врања, а подржали Министарство трговине, туризма и телекомуникација и Град Врање. У пројекту су учествовали млади и особе са инвалидитетом, са циљем да се оспособе и усмере да зарађују на интернету. Пројекат је реализован на територији Пчињског округа, али путем приручника и веб-сајта (www.reload.rs) пројекат досеже своју циљну групу на националном нивоу и шире.

Организација Релоад

Аутор овог приручника је креативни тим организације Релоад. Организација Релоад из Врања ради у области информационог развоја и културе. Релоад је до данас реализовао велики број друштвено корисних пројеката, а неки од њих су: Интернетом до посла, Предузетништво за млад регион, Тржиште без граница, Пријави.рс и други. Више о пројектима и активностима организације можете прочитати на веб-сајту www.reload.rs

Инвалидитет

Увод

Упркос проценама Светске здравствене организације да озбиљан и растући проценат савремене светске популације чине лица са инвалидитетом, ова група данас још увек недовољно видљива у јавности и потиснута на друштвену маргину. Социјални програми који се баве унапређивањем квалитета живота ових особа, нарочито у земљама у развоју, често обухватају само најелементарније егзистенцијалне проблеме са којима се суочавају лица са инвалидитетом у свакодневном животу, док надградња остаје предмет чији се развој одлаже или само непотпуно остварује. Такође, лица са инвалидитетом представљају нарочито рањиву групу над којом се због њене природне осетљивости неретко спроводе различите врсте насиља и узнемиравања. Разлози који ове људе чине групом погодном за трпљење репресивног понашања околине, поред физичког оштећења или недостатка, често су и низак степен њиховог образовања и опште информисаности. Из истох разлога, особе са инвалидитетом неретко нису запослене, нити оспособљене за рад.

Инвалидитет (енглески: disability) представља заједнички израз за различите функционалне поремећаје и ограничења која могу бити последица губитка, оштећења или обољења органа или ткива. Дефинише се и као недостатак који настаје оштећењем способности извођења појединих активности на начин или у мери која се сматрају нормалним за људско биће.

Према Међународној класификацији Светске здравствене организације, сва оштећења која доводе до инвалидитета могу се поделити на: 1. Оштећења интелекта (меморије, мишљења или интелигенције), 2. Психолошка оштећења (свести и будности, перцепције и пажње, емотивних и вољних функција, понашања), 3. Оштећења говорног језика (функције говора), 4. Оштећења уха (слушне осетљивости), 5. Оштећења ока (оштрине вида и других поремећаја ока), 6. Висцерална оштећења (оштећења унутрашњих органа и других специјалних функција), 7. Оштећења скелета (главе, трупа, екстремитета); 8. Изобличавајућа оштећења (главе, трупа, екстремитета); 9. Генерализована, чулна и друга оштећења.

Инвалидитет се, дакле, може посматрати у односу на то да ли погађа тело или психу на основу чега их делимо на телесне и менталне; у односу на порекло могу бити наследни (генетски) или стечени (настали као последица болести). Исто тако могу бити трајни и привремени, а са становишта њихове рехабилитације значајна је подела

на инвалидност деце (где се акценат ставља на процес школовања) и инвалидност одраслих (где се пажња поклања њиховом оспособљавању за рад и самосталан живот).

Законски оквир

Темељни међународни документи који уређују област права особа са инвалидитетом су:

Универзална декларација о правима човека по којој „свима припадају права и слободе које садржи ова декларација, без разлике било које врсте, као што су раса, боја, пол или неки други статус”.

Стандардна правила УН-а о изједначавању могућности за особе са инвалидитетом. Иако ова правила нису правно обавезујућа, постоји велика политичка решеност држава да их примењују. Више од 40 држава унело је у своје законе одредбе ових правила, међу њима и Србија. Неке од одредби Стандардних правила УН унете су у Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом.

Међународна конвенција о правима особа са инвалидитетом. Ово је први правно обавезујући међународни уговор усвојен под окриљем УН-а, а уређује искључиво материју инвалидности и истовремено прва Конвенција о људским правима на којој се радило у новом миленијуму (члан 21. се односи на читање).

Политика која се тиче унапређења положаја особа са инвалидитетом се не поставља више као проблем социјалне политике, већ као питање поштовања људских права. Основ за доношење упутства и уредби ЕУ у овој области садржан је у члану 13. Уговора из Амстердама који гласи: „Савет може једногласном одлуком, на основу предлога Комисије и након консултовања Европског парламента, предузети одговарајуће мере ради борбе против дискриминације засноване на разликама на основу пола, расе или етничког порекла, вере, одређеног инвалидитета, старости или сексуалне оријентације”.

Када је реч о правним актима Европске уније значајно је **Упутство Савета Европе 2000/43/ЕЗ** из јуна 2000. године о имплементацији принципа једнаког третмана између особа без обзира на расно или етничко порекло, као и **Упутство Савета Европе 2000/78/ЕЗ** из новембра 2000. године о успостављању општег оквира за једнак третман у запошљавању и професионалном оспособљавању.

Савет Европе је чланом 15. ревидиране **Европске социјалне повеље**, коју је 2005. године потписала и државна заједница Србија и Црна Гора, предвидео да особе

са инвалидитетом имају право на независност, социјалну интеграцију и пуно учешће у животу друштвене заједнице.

Такође, Савет Европе донео је и **Препоруке о кохерентној политици за особе са инвалидитетом** које промовишу права особа са инвалидитетом на пуно учешће у друштву на равноправној основи, право на независан и самосталан живот, право на једнакост могућности.

Европски план акције за једнаке могућности за особе са инвалидитетом из 2003. године, **Упутство Европског парламента и Савета Европе 2001/85/ЕЗ** о посебном обезбеђивању за возила која се користе за превоз путника, **Уредбу 261/2004 Европског парламента и Савета о компензацији и помоћи путницима у авиосаобраћају** као и многа друга документа садрже одредбе које се односе на права особа са инвалидитетом, као на пример у области телекомуникација, јавних набавки, саобраћаја и др.

Савет Европе 2006. године донео је **Европски план акција за особе са инвалидитетом за период од 2006-2015.**

Међу националним документима који уређују област права особа са инвалидитетом најзначајнији су **Ратификована Конвенција Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом, Опциони протокол о процедурама и условима правне заштите особа са инвалидитетом и Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом.**

Законом о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом (први антидискриминациони закон у Републици Србији) уређује се општи режим забране дискриминације по основу инвалидности, посебни случајеви дискриминације особа са инвалидитетом, поступак заштите особа изложених дискриминацији и мере које се предузимају ради подстицања равноправности и социјалне укључености особа са инвалидитетом.

Такође, у циљу ближег спецификовања начина спровођења прописаних одредби, у Србији је усвојен и документ под називом **Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији**. Циљеви Стратегије установљени су за период од 2007-2015. године, са акционим плановима који се доносе на период од две године.

Веб приступачност

Веб приступачност представља доступност садржаја постављених на мрежним страницама на начин који обезбеђује приступачност свим корисницима без обзира на инвалидитет, као и читљивост ових садржаја без обзира на врсту уређаја или читача који се користи или врсту електронског окружења из кога се приступа садржајима. Овакви развојни трендови корелирају са ставовима прокламованим Конвенцијом Уједињених нација којом се наглашава значај промовисања приступачних информационих система и комуникационих технологија. Нажалост, данас у свету још увек већина садржаја постављених на вебу садржи препреке које лицима са инвалидитетом отежавају или у потпуности онемогућавају приступ веб садржајима. С обзиром да веб све више постаје незаменљив извор информација у различитим областима живота и развој веб приступачности је од изузетног значаја за лица са инвалидитеом.

Кључни принципи приступачно дизајнираних мрежних страница обухватају неколико основних начела. Наиме, пре свега је потребно обезбедити заступљеност алтернативног текста који замењује нетекстуални садржај мрежних страница, што представља елемент од кључног значаја када је у питању прилагођавање веба слепим особама; такође, важно је обезбедити читљивост датотека у свим форматима и без обзира на врсту уређаја за читање; слободно кретање кроз текст, односно могућност прескакања делова садржаја текста такође је један од важних елемената који читање чине комфорним; садржај би требало да буде логичан и јасан за читање, а странице би требало дизајнирати према стандардима које пружају могућност боље оптимизације за претраживање.

Стандарди у области веб приступачности који су данас у употреби у свету засновани су на смерницама Организације Уједињених нација, UNDP и UNESCO, а су земље чланице Европске уније интензивирале су активности на ширењу равноправности у примени информационих технологија код лица са инвалидитетом.

На министарској конференцији одржаној у Риги 2006. године једногласно је усвојена декларација о инклузивним правима електронским информацијама како за лица са инвалидитетом, тако и за стара лица. Посебну улогу у конкретној примени прокламованих норми има залагање за развој слободног софтвера који се може прилагођавати и дистрибуирати без комерцијалне накнаде, као и развијати и примењивати без обзира на место и врсту примене. Таква примена омогућава лицима са инвалидитетом равноправније укључивање у друштвене развојне токове. Значајну улогу у развијању слободног софтвера за лица са инвалидитетом игра и тзв. Интернет

друштво основано 1992. године које обавља функцију координације развоја и употребе Интернета.

Слободни програми су нарочито погодни са становишта развијања приступачности веб садржаја јер су бесплатни и могу се модификовати према потребама корисника. Један од примера добре праксе је шпанска Фондација Сидар која је на своје мрежне странице поставила јавни алат за валоризацију примене критеријума приступачности мрежних страница. Пример ове фондације показује како се невладин сектор може успешно укључити у спровођење системских решења у области ширења доступности електронских садржаја.

Зарада путем интернета

Постоје многобројни сајтови преко којих можете остварити зараду путем интернета. Колико можете да зарадите на интернету зависи директно од ваших знања и вештина, али засигурно можете употпунити ваше приходе. Напомињемо да је у овом послу веома пожељно познавање енглеског језика. Број послова на енглеском је неупоредиво већи у односу на понуду интернет послова на српском.

Послове који се могу обављати на вебу можемо разврстати на неколико типова и то од најједноставнијих до оних сложенијих.

У једноставније послове спадају: И-мејл поруке, "лајковање" на Фејсбуку, оцењивање "Ју-тјуб" клипова, регистрација и коментарисање на форумима, кликови на рекламе, учествовање у анкетама маркетиншких агенција и други.

У сложеније спадају сајтови где истовремено можете постављати интернет послове или их извршавати (понуда и потражња). Ако извршавате послове, за обављени посао добијате одређену суму новца. Подразумева се да сте коректно урадили одговарајући посао. У неким случајевима, приликом регистрације, као подстицај добијате одређени износ на ваш рачун ("бонус") за покретање посла. Забрањена је регистрација са више налога. У ове сајтове спадају "Freelance" послови или хонорарна зарада путем интернета, зарада преко сопственог сајта или блога, путем "Native Advertising" понуда или "Google AdSense" огласа.

Пре регистрације на овакве портале, добро проучите услове коришћења, а нарочито могућности и начине наплате хонорара за посао који сте обавили. Такође се

распитајте за поједине сајтове колико су озбиљни, или се информишите путем форума, с обзиром да неки чак и не исплаћују зараду.

Начини обављања послова

Текст који следи приказује адресе, кораке и начине за обављање одређених интернет послова. Почнимо од једноставнијих послова на интернету.

Е-маил поруке

- Отворите и-мејл налог, рецимо на "Yahoo" или "Google", а затим се региструјте на сајтовима као што су:
 - "Inboxdollars": www.inboxdollars.com
 - "E-mail Pays U": e-mailpaysu2.com
- Са ових сајтова ћете добијате и-мејл поруке у којима се наводе задаци који требају бити обављени. При томе одређена количина новца ће лећи на Ваш налог. Када сакупите одређену суму, рецимо на 50 долара, затражите исплату на начин који сте пријавили.

Кликови на рекламе или гледање реклама

- Сајт Nerdbux Вам омогућује зараду на основу вашег клика на одређену рекламу (цена је 5 центи). Посетите: www.nerdbux.com
- Сајт ClixSense Вам плаћа за гледање реклама, додатно можете зарадити попуњавањем анкета. Посетите: www.clixsense.com
- NeoBux сајт Вам такође омогућује зараду гледањем реклама и посетама одређених рекламних сајтова. Посетите: www.neobux.com
- "Bee Shaper" омогућује корисницима зараду тако што им додељује кампању у оквиру које они промовишу бренд кроз своје активности на интернету (Facebook, Twitter, Instagram). Посетите: www.beeshaper.com

Попуњавање анкета или дељење линкова

- Још један од начина зараде је попуњавањем анкета које раде саме компаније или маркетиншке агенције, а које се односе на неки бренд или на истраживања тржишта.
 - SurveySavvy, посетите: www.surveysavvy.com

- SFI Marketing Group Affiliate Program, посетите: www.sfi4.com
- VisitsToMoney.com - www.visitstomoney.com
- Masmimetar, посетите: www.masmimetar.com - Попуњавањем анкета добијате извештај број бодова, када сакупите одређени број бодова можете их заменити за ваучер.
- panel.deep-dive.rs, Посетите: www.panel.deep-dive.rs - И на овом сајту попуњавањем анкета сакупљате бодове које можете заменити ваучером.

”Freelance” послови

У овом случају обављате послове за које сте способни и обучени. На овим сајтовима сами нудите да обављате послове за које сте оспособљени, било да је то писање текстова, лекторисање, програмирање, веб дизајн, дизајн, и други. Постоје различите модели склапања послова на оваквим сајтовима, који су праве брзе интернет пословања. Углавном конкуришете за послове које постављају појединци и компаније, а онда Вас послодавац одабере или не. То значи да је неопходно да на овим платформама представите себе и своје умеће тј. послове које умете да радите. Важно је да при томе добро напишете опис послова које можете обављати. Цене за обављање ових послова су различите по сајтовима и наравно од врсте послова, а могу бити од минимум 5\$ па нависше. Послови могу бити краткорочи или дугорочни зависно од ангажовања.

Од озбиљнијих платформи наводимо следеће сајтове: ”Fiverr, SEOClerks, Elance, Odesk...”. Посетите и проучите ове сајтове, како би сте пронашли идеју на који би сте начин могли да зарадите. Начин зараде у потпуности зависи од Ваших способности.

Сајтови ”Elance” и ”Odesk” су платформе преко којих је могуће наћи краткорочне и дугорочне послове као што су: програмирање, инсталација програма на клијентски сервер, разни дизајнерски послови (дизајн логотипа, header, web дизајн, корисничка подршка, превођење са једног језика на други, СЕО послови).

”Stock Photography” - Сток фотографија

Напоменимо још један начин зараде путем интернета. Уколико се бавите фотографијом, цртањем или дизајном логотипа и желите да своје радове продајете, можете искористити могућност продаје својих ауторски радова преко специјализованих ”Stock Photography” агенција.

Ове агенције имају своје сајтове преко којих можете обавити продају ауторских радова. Један од тих сајтова је www.shutterstock.com. На овом линку се можете

регистравати и отворити свој налог, а затим започети посао продаје својих дела. Други популарни Сток сајтови су: fotolia.com ; istock.com и други.

Обратите пажњу на услове постављања фотографија. Услови су следећи:

- Минимална дозвољена резолуција фотографија је 4 мегапиксела.
- фотографије морају бити у некомпресованом ЈПГ формату.
- Поставите искључиво фотографије на које имате апсолутна ауторска права.
- Фотографије морају бити високог техничког квалитета.
- Постоје и многи други услови и правила која ћете брзо и лако упознати уколико се определите за овај вид зараде.

И не дозволите да Вас ова правила обесхрабре, у посао можете да уђете и са полу-професионалним па чак и аматерским фотоапаратом или бољим мобилним телефоном. Овим уређајима можете да урадите одличне фотографије при добрим светлосним условима.

Начини исплате хонорара

Начини исплате хонорара зависе од могућих преноса новчаних износа из иностранств на Ваш стварни рачун. Практичан савет је да одмах након остварене одређене минималне зараде за трансфер (на пример: 40 - 50\$) испоставите захтев за исплату зараде. Сви ови сајтови имају већ дефинисан начин плаћања, тако да је важно да пажљиво проучите упутства и услове - Terms and Conditions.

Неки од начина трансфера новца су путем: PayPal, Liberty Reserve, слање чека на вашу адресу, трансфер на рачун ваше банке или слање новца путем Western Union сервиса, Payoneer MasterCard. PayPal је највећи онлајн сервис за слање новца и плаћање преко интернета. Регистрован је у Србији, и представља одличан начин за примање и слање новца.

Адресе веб-сервиса за трансфер новца:

PayPal: www.paypal.com/rs

Western Union: <http://www.transfernovca.rs/transfer-novca.html>

Payoneer MasterCard debitna kartica: <https://www.payoneer.com/affiliates/>

Упозоравамо Вас да у Србији постоји легислатива која уређује начин било које врсте привређивања и зарађивања, укључујући и интернет. Желимо Вам срећан и успешан рад на интернету.

Шта даље?

Овај приручник приказује само неке од безброј могућности да зарадите на интернету. Могућности су неограничене, и можда постоје интернет послови које знате и можете да радите а које овај приручник није обухватио. Ево још неких од интернет послова: часови страних језика, послови рачуноводства, телефонски оператер, стручна подршка, менторство, едукација - предавач у разним областима, одржавање мрежа и рачунара итд.

Предлажемо Вам да сами истражите могућности. Ако Вам се нешто учини као добра идеја а немате довољно знања, не заборавите да на интернету можете и да учите.

И за крај, предлажемо да претражите следеће термине на интернету да би сте стекли још знања у овој области (не заборавите да одете до Ваше библиотеке и питате библиотекарe да Вам помогну).

Претражите следеће термине на интернету:

1. Како зарадити путем интернета
2. Интернет послови
3. How to make money online
4. Online jobs
5. Freelance jobs
6. Working online
7. Online jobs from home

Претражите и све друге термине за које мислите да могу да Вас доведу до интернет послова. Желимо Вам пуно среће и успеха!